

La melodia infinita de Roig-Francolí

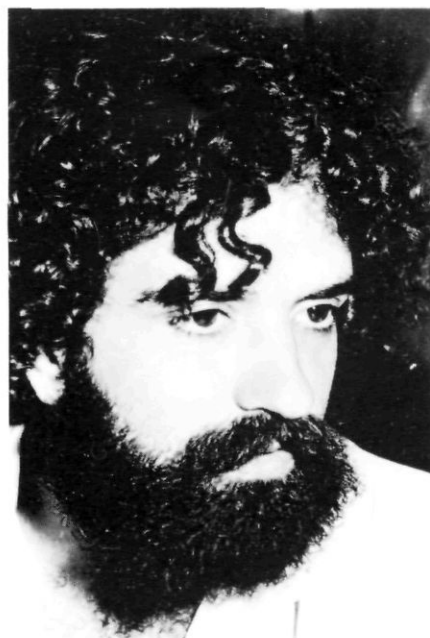
per Antonio Colinas

Amb gran èxit de crítica i públic el compositor eivissenc Miquel Àngel Roig-Francolí va estrenar al «Teatro Real» de Madrid les seues *Cinc peces per a Orquestra*. L'obra, composta per encàrrec de Ràdio Nacional i premiada en el «Primer Concurso Nacional de Composición», fou estrenada per l'orquestra simfònica de RTVE dirigida per Odón Alonso.

Ja d'entrada —i amb les excepcions lògiques— cal dir que aquesta obra revela l'autenticitat i l'originalitat d'un creador que és només en els començos de la seua carrera i que, en conseqüència, prometen ser molts els fruits que

encara ens haurà de dar. Una forma de fer música que és fidel, primer de tot, a la pròpia interioritat i que, per tant, no para esment a les divagacions i als riscos avantgardistes i pseudo-avantgardistes que se'ns han vengut imposant de forma obsessiva al llarg de les darreres dècades.

La mateixa cosa ha vengut succeint en Literatura i, pot dir-se, que en totes les formes de l'Art. És a dir, es considerava que només un afany novedós, contemporani, tenia validesa en Art, alhora que es rebutjava de colp tota la tradició. L'obra d'Art havia de venir, abans de tot i sobretot, imposada, pels

seus riscos, salts i precipitacions. Afortunadament (i una vegada més) el pas del temps ens ha vengut a demostrar el contrari, ha llevat les «màscares» a no pocs autors, ha revelat allò que és pròpiament autèntic, és a dir, tot quant en Art és resistent al pas del temps.

Però no es cregui, per tot això que hem dit, que Miquel Àngel Roig-Francolí és un compositor estrictament clàssic, que es cenyeix a repetir les formes de l'ahir. Res més lluny de la realitat. Ens trobam davant un compositor molt d'aquest temps i de la nostra hora. Perquè ell també ha sabut arrancar a les avantguardes allò que aquestes tenen de verdader, però les arrels de la seua obra s'enfonsen molt més enllà, en moviments artístics inqüestionables: el simbolisme, l'impressionisme, el romanticisme... I tot això sense saber amb certesa en quina mesura s'influeixen aqueixos moviments, puix la seua obra es destaca en tot moment, sucosa i nítida, amb plenituds, timbres i delicadeses pròpies.

«La música en la seua expressió més sublim —havia dit Schiller— s'ha de convertir en forma pura i afectar-nos amb el poder serè de l'antiguitat» (Sobre l'educació estètica de l'home).

ORQUESTA SINFÓNICA DE RADIOTELEVISIÓN ESPAÑOLA

Director

ODÓN ALONSO

I

M. A. ROIG-FRANCOLÍ
(1953)

Cinc piezas para orquesta *
(Encargo de R. Nacional de España)

W. A. MOZART
(1756-1791)

Concierto núm. 24 en Do menor, KV. 491, para piano y orquesta
Allegro
Larghetto
Allegretto

Solista: ELÍAS LÓPEZ SOBA

II

M. MOUSSORGSKY
(1839-1881)

Cuadros de una exposición
(Orquestación de M. Ravel)

Paseo. Gnomos. Paseo. El viejo castillo. Paseo. Tullerías. Bydlo. Paseo. Baile de los polluelos en sus cascarones. Samuel Goldenberg y Schmuyle. El mercado de Limoges. Catacumbas. Con mortuis in lingua mortua. La cabaña sobre patas de gallina. La gran puerta de Kiev.

* Primera interpretación por la Orquesta Sinfónica de Radiotelevisión Española.

Programa de mà de l'estrena de *Cinc peces per a orquestra*, de Roig-Francolí, per l'orquestra simfònica de RTVE.

És aquest formalisme pur el que sorprèn sobretot en l'obra de Roig-Francolí, la nitidesa emocionada, sense artificiositats, del to i, especialment, la postura silenciosa, il·limitada de la seua temàtica que, afortunadament, es concreta rares vegades.

No és estrany, per això, que la crítica hagi parlat, vora una expressió *directa i objectiva*, del que és més important: de *lirisme total*. No és poc, en els temps confusionaris que corren, cloure l'oïda als artificis temptadors, als «cants de Sirena» exasperats de les modes últimes, i deixar fluir, amb domini orquestral, amb gran densitat, amb un lirisme concentrat, tens, exquisit, la pròpia expressió musical.

Totes aquestes característiques es concreten i perfilen amb gran profunditat en *Conductus*, la seua última obra, estrenada també molt recentment, per l'Orquestra Simfònica de Palma. Si, per entendre'ns, en obres anteriors podíem parlar d'una arrel impressionista o romàntica, aquí —com ha assenyalat el propi Roig-Francolí— es tractava d'imposar un estil *auster, clar*, a la manera de certes composicions medievals i —això és el més important— homenatjar, o ser fidel, a *una manera d'entendre la vida*, en la qual el més elegant lirisme i allò que és *sagrat* conviuen.

En fi, aquesta és només una nota provisional i apressada a l'escalf dels últims èxits del compositor eivissenc, però crec que hi queden suficientment exposades les coordenades creadores i líriques, les raons de fons de la seua poètica musical, si aplicam al seu mode de treballar una expressió universalista, de significat comú per a totes les arts.

Vet aquí les seues obres passades —*Espejismos* (1977), *Piezas inviolables* i *Suite Apócrifa* (1978), les *Quasi Variazioni* (1979), les dues presents que hem comentat, com una veritable revelació— i el camí obert a nous fruits: una nova estrena a la Fundació «Juan March» de Madrid, dins un cicle de jòvens compositors, i un encàrrec per a l'Orquestra Nacional d'Espanya.

Hem parlat de lirisme total, expressió clau per a emmarcar aquest compositor. També hauríem de parlar del caràcter *infinit* de la seua melodia. Per acabar, s'hauria de subratllar igualment una altra qüestió que en Art ens pareix fonamental: Roig-Francolí treballa amb el *misteri*; és a dir, amb allò que en Art torba i pertorba el nostre humanisme, la nostra interioritat més profunda.

Art, en suma, el d'aquest eivissenc exemplar, que transcendeix, com començàvem dient, pel to d'autenticitat, per la qualitat de les formes, per l'aprofundiment dels continguts. Art, en suma, *essencial*, per fer referència a una idea de clara (i encara no superada) encunyació romàntica.

ANTONIO COLINAS

Els exploradors d'Eivissa*

per Josep Segura i Salado

De tots és sabuda la importància que té l'educació de la joventut. Un dels moviments pedagògics més coneguts i estesos arreu del món és el dels «boy scouts», mètode educatiu instituint a l'Anglaterra per Lord Robert Stephenson Smith BADEN POWELL (1857-1914) l'any 1907.

Vint anys després havien pres ja carta de naturalesa a totes les nacions; eren ja alguns milions els que vestien el pintoresc uniforme. L'any 1920 deu mil d'ells, procedents dels més llunyans països, celebraren un «Jamboree» a Londres; la representació espanyola, formada per cinquanta exploradors, entre els quals n'hi havia dos de mallorquins, obtingué alguns dels premis en competència amb els representants d'altres vint-i-nou estats.

No és aquí el moment ni el lloc oportú d'explicacions o comentaris i encara menys de fer un panegíric de la Institució; basti saber que tot el sistema es fonamenta en tres sòlids puntals: la Fe, la Pàtria i el Servei.

*Per confeccionar aquest historial he emprat com a font quasi única i insubstituïble el setmanari «La Voz de Ibiza» i el «Diario de Ibiza».

L'escolta ha de tenir una fe, sigui la que sigui, ha d'estimar la seva pàtria (i dins aquesta paraula cap tota la gamma de matisos i consideracions) i ha de treballar en favor del seu país i del seu proïsme.

La tasca de l'Associació és complementària a la del sacerdot i a la del mestre, impulsa el nin a practicar una Bona Acció diàriament, l'acostuma a ajudar els febles i desvalguts, a mirar els altres allots com a germans seus i a sacrificar els seus capricis i comoditats en favor dels altres.

La seva humanitària labor en favor de les víctimes de la Primera Gran Guerra va atreure l'atenció dels governants dels països belligerants i va fer que la Institució fos objecte de consideracions i preferències.

A l'Estat Espanyol aparegueren diversos grups; un d'ells, el dels «Exploradores de España», fou instituint l'any 1912 pel capità de cavalleria Teodoro de Iradier Herrero i l'escriptor Artur Cuyàs Armengol.

Aquesta associació aviat va esser considerada oficial i per Reial Decret de 26 de febrer de 1920 el rei Alfons XIII la declarà nacional, i la llavors vi-